

Kabinet, wees minder volgzaam en maak het klimaatbeleid goedkoper en effectiever

Posted on 19 september 2024 by Maarten van Andel

Behalve in de inhoud van allerlei klimaatmaatregelen verdiep ik mij in de vraag waarom de energietransitie gaat zoals hij gaat. Ik spreek daartoe met Kamerleden, wethouders, ambtenaren, journalisten en wetenschappers. Deze veelal ervaren en geëngageerde mensen vermoeden of weten vaak dat maatregelen zoals biomassa, waterstof en aardgasvrije huizen niet werken, maar krijgen het niet voor elkaar om daar veel aan te veranderen. De systemen en wetten die we gemaakt hebben blijken machtiger dan wijzelf.

Fossiel brandstofverbruik en CO_2-uitstoot blijven toenemen

Invloedrijke politici en bestuurders die van wetenschappers en praktijkdeskundigen begrijpen dat warmtepompen en elektrische auto's weinig CO_2 besparen maar veel

problemen, milieuschade en netcongestie veroorzaken, vragen nota bene aan die wetenschappers en praktijkdeskundigen om hen in staat te stellen iets te veranderen. U leest het goed: Hooggeplaatste intelligente mensen met een uitgebreide staf en talloze adviseurs vragen aan individuele deskundigen met niet veel meer dan een laptop om hen in staat te stellen het klimaatbeleid te verbeteren, op basis van de onomstotelijke feiten die die deskundigen aandragen.

Dit illustreert dat het klimaatbeleid en de energietransitie tot dogma's zijn verworden waar niet meer aan te tornen valt, ook niet als de feiten aantonen dat we in een doodlopende straat zijn beland. Die feiten zijn om te beginnen dat energieverbruik, fossiel brandstofverbruik en CO_2-uitstoot wereldwijd jaar op jaar blijven toenemen. De Europese rapportages laten weliswaar een afname zien, maar die zijn geflatteerd doordat we CO_2-uitstoot exporteren en we onze enorme CO_2-uitstoot door het verbranden van bomen formeel niet meetellen. Het feit dat die CO_2 wel gewoon uit de schoorsteen komt en pas ver na 2050 weer kan zijn opgenomen door nieuwe bomen wordt als irrelevant afgedaan.

Die CO_2-uitstoot (en stikstofuitstoot!) van grootschalige boomverbranding is inmiddels een 'inconvenient truth' geworden in Brussel en Den Haag. Frans Timmermans is in een jaar tijd met een 180 graden pirouette van voor naar tegen biomassa gedraaid, maar Kamer en kabinet worstelen met die 'inconvenient truth'. Ze weten in meerderheid wel dat biomassa niet helpt en het milieu schaadt, maar omdat het dankzij de voormalige EU-commissaris Timmermans officieel CO_2-neutraal is, kunnen ze het volgens het Planbureau voor de Leefomgeving niet afschaffen zonder rechtszaken en vandalisme te riskeren van ongekozen activisten van Urgenda, Milieudefensie en Extinction Rebellion.

Dat is de waanzin ten top: We weten in meerderheid dat iets feitelijk niet werkt, maar omdat Nederlandse en Europese wetten zeggen dat het wel werkt, kunnen we het niet stoppen. Ziedaar het dilemma van politici en bestuurders die wel beter weten maar niet beter kunnen. De vraag rijst hoe het ooit zover heeft kunnen komen. Ik weet niet of ik dat ooit helemaal zal doorgronden, maar de intrigerende verhalen die Kamerleden, wethouders, ambtenaren, journalisten en wetenschappers me tot nu welwillend hebben verteld, duiden in elk geval op drie dingen: Dogmatiek van religieuze proporties, onzindelijke wetgeving, en wijdverbreide energie-ongeletterdheid.

Atomausstieg en boomverbranding verhogen CO2-uitstoot

Dogmatiek was vorig jaar bijvoorbeeld manifest bij de door Die Grünen afgedwongen 'Atomausstieg' van onze oosterburen, en bij de verbetenheid waarmee Frans Timmermans als Eurocommissaris het verbranden van bomen in de nieuwe Renewable Energy Directive van de EU heeft gepropt. Beide maatregelen verhogen de CO_2-uitstoot aantoonbaar tot ver na 2050, maar die realiteit is voor deze dogmatici irrelevant. Een ander flagrant voorbeeld van dogmatiek is de verplichting op warmtepompen en elektrische auto's, waarbij de praktijk van grondstofschaarste, milieuschade, oplopende kosten, netcongestie, koude huizen en laadpalentekorten eveneens irrelevant blijkt.

Onzindelijke wetgeving

Onzindelijke wetgeving is zichtbaar in de klimaatwetten. Daarin zijn bindende collectieve doelen voor de toekomst vastgelegd, waarvan niemand weet of en hoe die gerealiseerd kunnen worden, en waarop onze overheden en wij allen maar zeer beperkt invloed hebben. Bij elke onvoorziene internationale omstandigheid blijkt hoe beperkt die invloed is. Corona deed in 2020 tegen alle verwachting in de klimaatdoelen voor dat jaar ineens slagen, en de Russische inval in Oekraïne in 2022 noopte tegen alle afspraken in tot verhoogde fossiele investeringen en grootschalige subsidies op aardgas en autobrandstoffen.

Die onzindelijke wetgeving geeft ongekozen activisten van Milieudefensie en Urgenda de wapens in handen om met succes te procederen tegen Shell en de Nederlandse Staat. De wetgevers, aanklagers en rechters in die processen lijden echter aan wijdverbreide energie-ongeletterdheid. Zij weten weinig van de natuur- en scheikunde van energie en CO_2, maar mogen er wel over beslissen.

Zij beseffen niet dat veel beleidsmaatregelen in de energietransitie niet of nauwelijks CO_2 besparen, en niet de beoogde invloed op het klimaat hebben. Zij beseffen niet dat CO_2-neutraliteit in 2050 een feitelijke onmogelijkheid is, en dat de nu gekozen weg ernaar toe tot toenemende armoede, honger, geweld, ontbossing en milieuschade in de wereld zal leiden.

Oneigenlijke vermenging van totaal verschillende onderwerpen

Die wijdverbreide energie-ongeletterdheid leidt ook tot oneigenlijke vermenging van totaal verschillende onderwerpen. Een actueel voorbeeld is de zero-emissiezone die dertig gemeentes vanaf 1 januari 2025 gaan instellen. Een marktkoopman mag vanaf die datum niet meer met zijn nieuwe dieselbusje in het centrum van Rotterdam komen. Een veel duurder elektrisch busje kan hij niet betalen, hij kan er ook niet ver genoeg mee rijden, en er zijn veel te weinig laadpalen. Naar hem en al zijn klanten wordt echter niet geluisterd. Ziehier de teloorgang van de traditionele volkspartijen.

Die zero-emissie zones zijn onderdeel van het klimaatakkoord uit 2018. Maar... het klimaatakkoord gaat over CO_2-uitstoot, en dat is per definitie geen lokaal probleem. Fijnstof en roet zijn dat wel, maar die hebben weer niks met het klimaatakkoord te maken. Kennelijk heeft de politiek hier de totaal verschillende onderwerpen van lokale luchtvervuiling en globale CO_2-uitstoot op een hoop gegooid. Deze oneigenlijke vermenging vindt ook plaats bij Tata Steel in IJmuiden. Dat vertraagt de noodzakelijke vermindering van lokale luchtvervuiling, en brengt hele beroeps- en bevolkingsgroepen in serieuze problemen.

Ik probeer me voor stellen dat het nieuwe kabinet met een Kamermeerderheid de klimaatwetten en het klimaatbeleid zou willen opschorten, op basis van doordachte wetenschappelijke, sociale en economische argumenten. Dat zal vast niet ieders instemming krijgen, en dat hoeft ook niet in een democratie. Ik vrees echter dat dat kabinet en die Kamermeerderheid niet bij machte zullen blijken om iets wezenlijks te veranderen. Ze zouden worden gevierendeeld door rechters, journalisten, vandalistische activisten en Brusselse bureaucraten. Ik vrees dat regering en parlement, waar staatsrechtelijk de macht ligt, in feite weinig macht hebben om effectiever en goedkoper klimaatbeleid te maken.

Het mag wel wat minder volgzaam

De huidige energietransitie is daarmee in een doodlopende straat beland, zowel inhoudelijk als politiek. Veel maatregelen zijn duur en ineffectief, klimaatwetten zijn onuitvoerbaar, Europese economieën worden erdoor verzwakt, en niemand lijkt in

staat om het beleid af te remmen en bij te sturen. In plaats daarvan blijven we tegen beter weten in rechtdoor rijden en gas geven, onder dwang van wetgeving, politieke correctheid, publieke opinie en vandalisme.

Het is te hopen dat het nieuwe kabinet daar met de presentatie van het nieuwe regeerprogramma en de miljoenennota toch wat verandering in kan brengen. Het mag wel wat minder volgzaam, zoals het recente verzet van premier Meloni van Italië tegen het EU-verbod op brandstofauto's vanaf 2035. Dat is een moedige en verstandige zet, waar dit kabinet een voorbeeld aan kan nemen. Anders rijden we straks keihard tegen een betonnen muur.

Maarten van Andel *is chemicus en publiceerde in 2023* ***Kies Wijzer Klimaat. Praktische gids voor consument en kiezer****. Dit verhelderende boek verscheen bij Uitgeverij Blauwburgwal, kost €17,50 en is overal verkrijgbaar, ook* ***in de winkel van Wynia's Week****.*

Wynia's Week verschijnt nu drie keer per week! *De groei en bloei van Wynia's Week is te danken aan de donateurs.* ***Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk HIER. Hartelijk dank!***